

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 26/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Barborou Petrovič, Hlavná 44, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 20/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Barborou Petrovič, Hlavná 44, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 P 20/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 16 P 20/2015 vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky je účastníčkou napadnutého konania o úpravu práv a povinností k maloletému synovi. Návrh sťažovateľky na začatie konania bol okresnému súdu doručený 26. januára 2015, pričom jeho súčasťou bol aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý okresný súd uznesením z 30. januára 2015 zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Trnave uznesením sp. zn. 25 CoP 18/2015 z 21. apríla 2015 odvolaním napadnuté uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zrušil a konanie o ňom zastavil.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Následne súd nekonal, čo sa snažila sťažovateľka riešiť najskôr žiadosťou o vytýčenie termínu pojednávania zo dňa 26. 1. 2016.

Súd napokon vytýčil termín pojednávania na deň 18. 5. 2016... a následne bolo doručené aj predvolanie dňa 19. 2. 2016. Avšak hneď dňa 22. 2. 2016 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky doručené upovedomenie o odročení alebo zrušení termínu pojednávania...; dôvod zrušenia uvedený nebol.

Následne sťažovateľka žiadala konať a to opätovnou žiadosťou o vytýčenie termínu pojednávania zo dňa 14. 3. 2016.

Napokon bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky mailom zo dňa 17. 3. 2016 oznámené, že z dôvodu odchodu zákonného sudcu do dôchodku bol termín dňa 18. 5. 2016 zrušený a vec napadla [REDAKOVANÉ], ktorá vytýčila termín pojednávania na deň: 28. 7. 2016...

Pojednávanie sa dňa 28. 7. 2016 vykonalo, pričom bolo za účelom doplnenia dokazovania odročené na deň: 13. 2. 2017 o 8.30 hod.!!“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka sumarizuje dôvody na podanie sťažnosti na prietahy adresovanej predsedovi okresného súdu, pričom v tejto súvislosti uvádza:

„... následne súd od 25. 5. 2015 nekonal až do 11. 2. 2016, kedy bol síce vytýčený prvý termín vo veci a to až na deň: 18. 5. 2016, t. j. súd určil prvý termín pojednávania tak,

že tento termín bol určený na dátum takmer rok a pol od podania návrhu a to navyše na žiadosť sťažovateľky. Následne bol aj tento termín zrušený a bol v marci 2016 určený termín na 28. 7. 2016, t. j. takmer o ďalších 5 mesiacov a pomyselnou čerešničkou na torte pri konaní je to, že prvé pojednávanie, ktoré bolo vykonané po jeden a pol roku od podania návrhu, bolo odročené na termín po viac ako pol roku!

- sťažovateľka dodala, že jej maloletý syn nadobudne plnoletosť dňa 7. 6. 2017 a teda vyvstáva otázka, či má súd tendenciu vyčkať plnoletosti maloletého, alebo z akého dôvodu vec úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktorá má byť riešená prednostne, a v ktorej prichádza k prietahom, odročil o viac ako 6 mesiacov!“

Sťažovateľka sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 €, čo odôvodňuje takto:

„V danom prípade došlo a stále dochádza postupom Okresného súdu Galanta v predmetnej veci tým, že tento riadne nekoná na strane sťažovateľky k vzniku nemajetkovej ujmy, ktorú predbežne vyčísluje na sumu vo výške 5.000 €. Nemajetková ujma sťažovateľky je vyjadrená uvedenou sumou z dôvodu, že nesprávnym postupom súdu dochádza aj k porušovaniu záujmu jej maloletého syna, sťažovateľka žiada zmenu striedavej starostlivosti a určenie vyživovacej povinnosti otcovi, ktorý si riadne svoju vyživovaciu povinnosť neplní.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť jej trovy konania v sume 303,16 €.

Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr/624/2016 z 24. novembra 2016, v ktorom okrem iného uvádza:

„... zistil som prieťahy v súdnom konaní spôsobené vo veci konajúcim vyšším súdnym úradníkom, ktorý nesprávnym postupom uložil predmetnú vec na živú lehotu a tým spôsobil prieťahy v konaní približne 10 mesiacov. Za tieto prieťahy sa v mene súdu ospravedlňujem. ... Nezistil som však, že by z dôvodu subjektívnej nečinnosti sudcu boli zapríčinené zbytočné prieťahy v konaní... Stotožňujem sa s názorom, že zaťaženosť súdneho oddelenia, jednotlivých civilných sudcov, viacnásobné prerozdeľovanie spisov, a preloženie sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Taktiež súhlasím s názorom, že vysoký počet vecí na súde a nedostatočné personálne obsadenie nemôže byť na ujmu účastníkov konania... Ide však o objektívnu zodpovednosť, lebo subjektívne zavinenie žiadneho pracovníka OS Galanta (vyjmúc uvedeného VSÚ) som vzhľadom na súčasnú personálnu poddimenzovanosť nezistil. Ako som už vyššie uviedol v súčasnosti zo súdu k 01. 09. 2016 odišlo z rôznych dôvodov už 6 sudcov... a doposiaľ na súd nebol namiesto nich prijatý žiadny sudca...“

Z predloženého súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že vo veci boli vykonané tieto procesné úkony:

1. Sťažovateľka podala 29. januára 2015 návrh na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia.
2. Okresný súd uznesením z 30. januára 2015 zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia.
3. Sťažovateľka proti uzneseniu z 30. januára 2015 podala odvolanie 27. februára 2015; spis bol predložený na odvolacie konanie Krajskému súdu v Trnave 15. apríla 2015.
4. Odvolací súd uznesenie napadnuté odvolaním zrušil a konanie o predbežnom opatrení zastavil uznesením sp. zn. 25 CoP 18/2015 z 21. apríla 2015.
5. Po vrátení veci okresnému súdu vyššia súdna úradníčka zadala mylný pokyn na archiváciu spisu.
6. Sťažovateľka podala 28. januára 2015 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.
7. Okresný súd vykonal 11. februára 2016 úkony súvisiace s prípravou pojednávania (poučenie, zaslanie podaní a predvolania na pojednávanie, pozn.) a nariadil pojednávanie na 18. máj 2016.

9. Termín pojednávania nariadený na 18. máj 2016 bol zrušený z dôvodu zániku funkcie zákonného sudcu k 29. februáru 2016 (odchod do predčasného starobného dôchodku, pozn.).

10. Prvé pojednávanie vo veci bolo vykonané 28. júla 2016 a po výsluchu účastníkov bolo odročené na doplnenie dokazovania (výsluch maloletého a zaobstaranie listinných dôkazov, pozn.).

11. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 16. augusta 2016 návrh na pripustenie zmeny návrhu (čo sa týka výšky požadovaného výživného a uplatnenia výživného aj počas striedavej starostlivosti o maloletého, pozn.).

12. Okresný súd nariadil pojednávanie na 13. február 2017.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy opakovane pripomína, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prierahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v posudzovanej veci nebol po vrátení spisu z odvolacieho konania, t. j. od apríla 2015 do februára 2016, vykonaný žiaden procesný úkon z dôvodu nesprávneho postupu na strane okresného súdu. Ide však o ojedinelú nečinnosť spôsobenú okresným súdom. Následne, ako vyplýva zo skôr uvedeného prehľadu

úkonov súdu, okresný súd postupoval v napadnutom konaní v zásade plynulo, keď vykonával procesné úkony smerujúce k zabezpečeniu kontradiktórnosti konania, vykonal pojednávanie, obstarával navrhnuté dôkazy, pripravoval si podklady na rozhodnutie o sťažovateľkou podanom procesnom návrhu na pripustenie zmeny petitu a nariadil termín ďalšieho pojednávania.

V nadväznosti na uvedené zistenia ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy či práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

Po preskúmaní sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania sama osebe, ani zistený ojedinelý prieťah v konaní nemajú charakter takého ústavne významného pochybenia v postupe okresného súdu, na základe ktorého by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť o k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľke obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v budúcnosti okresný súd v napadnutom konaní konal s neodôvodnenými priet'ahmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2017